

V Bruseli 10. decembra 2021
(OR. en)

14919/21
ADD 1

JAI 1403
FREMP 297

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	9. decembra 2021
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2021) 777 final - Annex
Predmet:	PRÍLOHA k OZNÁMENIU KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE Inkluzívnejšia Európa s vyššou mierou ochrany: rozšírenie zoznamu trestných činov v EÚ o nenávisťné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2021) 777 final - Annex.

Príloha: COM(2021) 777 final - Annex

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 9. 12. 2021
COM(2021) 777 final

ANNEX

PRÍLOHA

k

OZNÁMENIU KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**Inkluzívnejšia Európa s vyššou mierou ochrany: rozšírenie zoznamu trestných činov v
EÚ o nenávistné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti**

PRÍLOHA

ROZHODNUTIE RADY

o doplnení nenávistných prejavov a trestných činov páchaných z nenávisti do oblastí trestnej činnosti ustanovených v článku 83 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 17 ods. 1,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 83 ods. 1 tretí pododsek,

so zreteľom na súhlas Európskeho parlamentu¹,

keďže:

- (1) Všetky formy a prejavy nenávisti a neznášanlivosti vrátane nenávistných prejavov a trestných činov páchaných z nenávisti sú nezlučiteľné s hodnotami Únie, akými sú ľudská dôstojnosť, sloboda, demokracia, rovnosť, právny štát a rešpektovanie ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám, ktoré sú zakotvené v článku 2 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „ZEÚ“). Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi.
- (2) Únia vytvára priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pri rešpektovaní základných práv a rozličných právnych systémov a tradícií členských štátov. Jej cieľom je zabezpečiť vysokú úroveň bezpečnosti prostredníctvom opatrení vrátane predchádzania trestnej činnosti, rasizmu a xenofóbie a na boja proti nim.
- (3) Podľa článku 83 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) môžu Európsky parlament a Rada ustanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií v oblastiach obzvlášť závažnej trestnej činnosti s cezhraničným rozmerom vyplývajúcim z povahy alebo dôsledkov týchto trestných činov alebo z osobitnej potreby bojovať proti nim na spoločnom základe. Tieto oblasti trestnej činnosti sa uvádzajú v predmetnom článku.
- (4) Na základe súčasnej podoby uvedeného zoznamu nie je možné stanoviť minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia a sankcií za nenávistné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti.
- (5) V rámcovom rozhodnutí Rady 2008/913/SVV² sa ustanovujú účinné, primerané a odrádzajúce trestné sankcie za rasistické a xenofóbne nenávistné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti, ktoré sú uplatniteľné v celej únii. To si vyžaduje, aby členské štáty kriminalizovali nenávistné prejavy, t. j. verejné podnecovanie k násiliu alebo nenávisti na základe rasy, farby pleti,

¹ Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

² Rámcové rozhodnutie Rady 2008/913/SVV z 28. novembra 2008 o boji proti niektorým formám a prejavom rasizmu a xenofóbie prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 328, 6.12.2008, s. 55).

náboženského vyznania, rodového pôvodu alebo národného alebo etnického pôvodu. Rovnaká požiadavka platí okrem nenávistných prejavov pre všetky trestné činy spáchané s rasistickou alebo xenofóbnou motiváciou.

- (6) Potreba účinne riešiť nenávistné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti z iných dôvodov, ako sú tie, na ktoré sa vzťahuje rámcové rozhodnutie 2008/913/SVV, a najmä z dôvodov pohlavia, sexuálnej orientácie, veku a zdravotného postihnutia, bola identifikovaná v stratégiách Únie rovnosti, a to konkrétne v stratégii pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025³, stratégii pre rovnosť LGBTIQ osôb na roky 2020 – 2025⁴ a v stratégii v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030⁵.
- (7) Európska únia a všetky jej členské štáty sú zmluvnými stranami Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím. V jeho článku 16 o ochrane pred vykorisťovaním, násilím a zneužívaním sa uvádza, že zmluvné strany by mali prijať všetky príslušné legislatívne, správne, sociálne, vzdelávacie a iné opatrenia na ochranu osôb so zdravotným postihnutím. Osoby so zdravotným postihnutím by mali byť chránené v rámci domova aj mimo neho pred všetkými formami vykorisťovania, násillia a zneužívania. Zmluvné strany by takisto mali prijať všetky príslušné opatrenia, aby zabránili všetkým formám vykorisťovania, násillia a zneužívania. V článku 17 o ochrane integrity osobnosti sa uvádza, že všetky osoby so zdravotným postihnutím majú právo na rešpektovanie svojej fyzickej a duševnej integrity na rovnakom základe s ostatnými.
- (8) Ako sa uznáva aj na medzinárodnej úrovni⁶, nenávistné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti sú charakterizované motiváciou na základe predsudkov, ktorá spúšťa konanie páchatel'a proti osobám alebo skupinám, ktoré majú spoločné alebo vnímajú, že majú spoločné, chránené charakteristiky. Nenávisť je prirodzenou osobitnou črtou oboch javov, ktorá spája túto širšiu skupinu trestných činov.
- (9) Nenávistné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti oslabujú základné práva a hodnoty, na ktorých je Únia založená, najmä ľudskú dôstojnosť a rovnosť. Okrem toho poškodzujú nielen jednotlivé obete, ale aj širšie komunity a spoločnosť ako celok, a to aj tým, že majú odstrašujúci účinok na slobodu prejavu. Bránia pluralizmu a tolerancii tým, že vedú k polarizácii a negatívne ovplyvňujú verejnú diskusiu a demokratický život.
- (10) Sloboda prejavu a právo na informácie sú zakotvené v článku 11 Charty základných práv Európskej únie a sú jedným zo základných kameňov demokratickej spoločnosti. Stanovenie nenávistných prejavov ako trestného činu

³ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Únia rovnosti: stratégia pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025, 5.3.2020, [COM\(2020\) 152 final](#).

⁴ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Únia rovnosti: Stratégia pre rovnosť LGBTIQ osôb na roky 2020 – 2025, 12.11.2020, [COM\(2020\) 698](#).

⁵ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Únia rovnosti: Stratégia v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 z 3.3.2021, [COM\(2021\) 101](#).

⁶ Pozri napríklad odporúčanie Rady Európy č. R (97) 20 Výboru ministrov členským štátom o „nenávistných prejavoch“ a rozhodnutie Ministerskej rady OBSE č. 9/09 o boji proti trestným činom páchaným z nenávisti z 2. decembra 2009.

je nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných a skutočne spĺňa ciele všeobecného záujmu, ktoré uznáva Únia. Akékoľvek právne predpisy Únie, ktorými sa od členských štátov vyžaduje, aby kriminalizovali nenávistné prejavy, a teda sa dotýkajú práva na slobodu prejavu, by mali byť primerané a mali by rešpektovať podstatu práva na slobodu prejavu.

- (11) Nenávistné prejavy môžu viesť nielen ku konfliktom, ale aj k trestným činom páchaným z nenávisti. Oba sa šíria cez štátne hranice. Nenávistné prejavy sa ľahko reprodukovajú a vo veľkej miere sa rozširujú online prostredníctvom internetu vrátane sociálnych médií a offline prostredníctvom televízneho vysielania, verejných podujatí, písomnej tlače a politických prejavov. Trestné činy páchané z nenávisti môžu páchať alebo podporovať siete s členmi z viacerých krajín, ktoré inšpirujú k fyzickým útokom, organizujú ich alebo vykonávajú. Vo všeobecnosti majú trestné činy páchané z nenávisti účinok presahovania medzi členskými štátmi, čo prispieva k atmosfére strachu a môže vyvolať sociálne konflikty.
- (12) Nenávistné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti sú rozšírené v celej Únii a v posledných rokoch narastajú. Pocity neistoty, izolácie a strachu znásobila najmä pandémia COVID-19. Vytvorila sa tým atmosféra, v ktorej prekvitali nenávistné prejavy, pričom sa nimi cielilo na už marginalizované skupiny obyvateľstva, čo vyústilo aj do trestných činov páchaných z nenávisti.
- (13) Nenávistné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti oslabujú samotné základy demokratickej a pluralitnej spoločnosti a spoločné hodnoty zakotvené v článku 2 ZFEÚ. Osobitná závažnosť týchto konaní vzhľadom na ich vplyv na základné práva a hodnoty a ich cezhraničný charakter si vyžadujú spoločné opatrenia na úrovni Únie. Na účinné riešenie problémov, ktoré prinášajú nenávistné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti, je potrebná spoločná trestnoprávna reakcia Únie. Zabezpečila by sa ňou aj dôsledná ochrana obetí trestných činov páchaných z nenávisti, ako aj prístup k osobitným ochranným opatreniam poskytovaným najzraniteľnejším obetiam trestných činov. Spoločný prístup by mal posilniť aj justičnú spoluprácu medzi členskými štátmi, ktorá je nevyhnutná z dôvodu cezhraničného rozmeru týchto javov.
- (14) Nenávistné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti preto spĺňajú kritériá stanovené v článku 83 ods. 1 ZFEÚ a možno ich označiť za ďalšiu „oblasť trestnej činnosti“ popri tých, ktoré už sú uvedené v tomto ustanovení.
- (15) Preto je v prvom kroku potrebné rozšíriť zoznam oblastí trestnej činnosti v článku 83 ods. 1 ZFEÚ o nenávistné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti, aby sa ako druhý krok umožnilo prijatie samostatných sekundárnych právnych predpisov, v ktorých by sa stanovili minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia a sankcií za nenávistné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti.
- (16) Toto rozhodnutie by sa nemalo dotknúť opatrení, ktoré možno vykonať v druhom kroku. Predovšetkým sa ním nevylučuje ani nie je dotknutý rozsah pôsobnosti a obsah sekundárnych právnych predpisov, ktoré budú následne navrhnuté.
- (17) Návrh Komisie týkajúci sa takýchto sekundárnych právnych predpisov by sa mal pripraviť v súlade s požiadavkami týkajúcimi sa lepšej právnej regulácie vrátane posúdenia vplyvu a rozsiahlej konzultácie. Pri príprave takýchto sekundárnych právnych predpisov by mala Komisia viesť konzultácie najmä s členskými

štátmi, a to aj o špecifikách vnútroštátnych legislatívnych rámcov týkajúcich sa trestného práva a základných práv,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Nenávistné prejavy a trestné činy páchané z nenávisti sú oblasťou trestnej činnosti v zmysle článku 83 ods. 1 ZFEÚ.

Článok 2

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*